

Børne- og Kulturchefforeningen

Kulturpolitisk udtalelse, 13. november 2003

Forord

I 1998 formulerede BKF en kultur- og fritidspolitik, der blandt andet lagde vægt på behovet for politisk klarhed, mangfoldighed og forskellighed, kulturelt demokrati, kultur for børn og unge samt kommunalt samarbejde.

BKF ønskede dengang at sætte mål for en udvikling, hvor den enkeltes kulturelle kompetence blev udviklet gennem:

- den rige oplevelse, hvor man iagttagende og lyttende får oplevelser med stort engagement
- den nuancerede forståelse, hvor man gennem aktiv medleven bliver præsenteret for ny viden og nye holdninger
- den selvstændige skaben, hvor man alene eller sammen med andre er fordybet i en kreativ proces.

Nu, fem år efter, finder BKF, at de mål stadig er relevante. Men samtidig er det tiden at opdatere og supplere udspillet fra 1998, idet der forekommer at være behov for at tydeliggøre den måde, såvel samfund som kultur opfattes på i dag. Der er sket ændringer, og de lægger op til nye formuleringer.

Vi håber, oplægget vil give inspiration til de overvejelser omkring kulturens rolle - set fra kommunens perspektiv - som vi alle er optaget af.

Per B. Christensen
Formand

Status

"Kultur, det er noget, man smører på møbler." (Storm P.)

Når kulturen er på dagsordenen, er det nødvendigt at se den i sammenhæng med den samfundsudvikling, vi er vidne til: Vort samfund bliver ofte beskrevet som *det senmoderne*. Det indebærer, at de store sandheder om videnskab, fornuft, stat og fremskridt har ændret karakter. Vi bevæger os fra forestillingen om, at der findes én universel sandhed, der gælder for alt og alle, og til det senmoderne verdensbillede, der består af små, lokale sandheder.

I det senmoderne samfund er der i det mindste disse to opfattelser af kulturen:

- Den "relativistiske kulturopfattelse", hvor alle kulturudtryk er lige værdifulde, hvor kulturens funktion er at tilgodese det, som her og nu er det store flertals behov.
- Den "traditionelle kulturopfattelse", hvor kulturen ses som et medie for dannelse, traditioner og kontinuitet. Hvor kulturen er et væsentligt element, sammen med folkeskolen, i skabelsen af samfundets sammenhængskraft og er med til at skabe et rum for mødet mellem mennesker og en udveksling af normer, værdier og udtryk, som igen kan skabe grobund for refleksion og identitetsdannelse..

Netop fordi vi har disse to modsatrettede opfattelser af kulturlivet, er det nødvendigt at berøre, hvad man kunne kalde:

Kulturadministratorens dilemma

"Hvis jeg kender sandheden, og du er uvidende, er det min moralske pligt at få dig til at ændre dine tanker og handlemåder." (Baruch de Spinoza, filosof.)

versus

"Anything goes." (Paul Feyerabend, filosof.)

Det er kulturadministratorens opgave at navigere et eller andet sted imellem disse to yderpunkter. På den ene side skal vi holde fast i grundlæggende værdier som frihed, fællesskab og kvalitet. Og på den anden side skal vi være bevidste om, at kvantitet ofte har større vægt end kvalitet.

Sagt på en anden måde: Kulturadministratoren har valget mellem at blive beskyldt for at være en elitær smagsdommer – eller kun at tage hensyn til de kulturområder, der antalsmæssigt har størst opbakning.

Kulturens funktioner

"Når jeg hører ordet kultur, tager jeg mit checkhæfte frem." (Barbara Kruger, designer og fotograf.)

Det er nødvendigt at slå fast, at kulturen har en egen værdi, som ikke må glemmes.

MEN, som citatet hentyder til, kan vi heller ikke se bort fra, at kultur har en række funktioner, heriblandt kommercielle, som stiller krav til de mennesker, der administrerer den.

Blandt disse funktioner skal nævnes kulturens rolle i en kommunes eller en regions erhvervsudvikling, hvor den:

- giver en kommune et bestemt image eller vartegn
- skaber oplevelser og livskvalitet for beboerne og gæsterne i en kommune
- tilfører en kommune kreativitet og dynamik
- i sig selv skaber vækst og nye job i de kulturelle erhverv.

Fokuspunkter

Formulering af kulturpolitik

Også i de kommende år vil der være behov for, at der formuleres sammenhængende kulturpolitikker, der dækker såvel de professionelle som amatørerne og eliten såvel som bredden. Kulturpolitikker, som tager hensyn til forskellige livsstile, og som ikke at forglemme er i stand til at matche eller give et alternativ til de kommercielle interesser.

Der må i samme forbindelse være respekt for, at der findes mange vidensperspektiver i omverdenen, og at ens eget perspektiv kun er ét af flere mulige.

BKF anbefaler, at de kommunale kulturpolitikker som minimum tager hensyn til alsidighed og kvalitet: Vi bør være de lokale vogtere af armslængdeprincippet.

Børnekultur

I en mere og mere foranderlig verden er det nødvendigt at bibringe børn og unge så brede kompetencer som muligt. Børnekultur er kulturoplevelser, forståelse og selvstændig skaben, som til sammen danner rammen om og understøtter børns og unges alsidige kompetenceudvikling.

Efter flere års intensivt udviklingsarbejde på børnekulturområdet er det nødvendigt at få erfaringer og modeller spredt ud til det lokale arbejde mellem skoler/institutioner og kulturområdet.

BKF anbefaler, at børnekultur også i de kommende år skal være et satsningsområde.

Kulturel integration

Et væsentligt område er kulturmødet - eller snarere mødet mellem de mange subkulturer - vi ser omkring os: En række etniske kulturer og

en række ungdomskulturer for blot at nævne nogle af dem. Samfundets sammenhængskraft kommer hurtigt i fokus her. Kulturel integration handler om på én og samme tid at respektere det forskellige, men samtidig bevidst søge mod det fælles. Hvis et samfund skal hænge sammen, kræver det et vist minimum af fælles værdier, normer og værdigrundlag. Dette fordrer, at mennesker mødes og udveksler holdninger, oplevelser og værdier. Kulturlivet er derfor en nødvendig platform for fremmelsen af integrationsprocessen i samfundet.

BKF anbefaler, at nødvendigheden af at inddrage kultur- og fritidslivet i en succesfuld integrationsproces synliggøres.

Foreningsliv og faciliteter

Foreningslivet er under forandring. Der er større og større søgning mod de selvorganiserede og uorganiserede aktiviteter. Det er vigtigt, at kommunernes administration og facilitetsudvikling tager højde for de interesser, der ikke nødvendigvis deltager i den normale foreningsaktivitet.

Det er her nødvendigt at tage hensyn til nye brugergrupper, nye aktivitetsmønstre og nye aktivitetsformer. Det er vigtigt både at være brugerrrettet og foreningsrettet.

BKF anbefaler, at fremtidig facilitetsudbygning sker med fokus på både organiserede og ikke-organiserede brugeres behov.

Nye driftsformer på kulturlivets institutioner

Der er behov for at optimere og rationalisere driften af kulturinstitutioner via en udnyttelse af fordelene ved at samle disse i færre organisatoriske enheder. Som eksempler kan nævnes samdrift af museer/museumsopgaver på tværs af kommunegrænser, etablering af arkiv-, biblioteks- og museumssamarbejder/-institutioner etc. Disse kulturinstitutioner skal i fremtiden besidde yderligere udviklingskraft og ressourcer til ny formidling – blandt andet digital – og det kræver, at der frigøres udviklingsressourcer fra driften.

BKF anbefaler mest muligt samarbejde på tværs af institutionstyper med henblik på at optimere kulturinstitutionernes udviklingsressourcer.

Partnerskaber, netværk og alliancer

Kulturlivet skal i de kommende år udvikles kvalitativt gennem ny udnyttelse af eksisterende ressourcer. Det kræver nye samarbejdsrelationer, nye netværk og nye alliancer på tværs af eksisterende kulturområder. For eksempel på tværs af kultur og idræt, på tværs af professionelle kulturarbejdere og amatører samt frivillige, på tværs af kultur og erhverv og på tværs af offentlige institutioner og civilsamfund, blandt andet skoler/daginstitutioner og idrætsforeninger. Det handler om at udnytte hinandens kompetencer, netværk, økonomiske midler og generelle forskelligheder til at fremme en kvalitativ udvikling.

Der skal fokus på den lokale netværksstyring på kulturområdet.

BKF anbefaler at medvirke til en udvikling af nye samarbejdsrelationer, netværk og alliancer på kulturområdet.

Vedtaget på generalforsamlingen, Munkebjerg d. 13.11. 2003